

REPUBLIKA E KOSOVËS
ZYRA E AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM

Nr. i Dokumentit: 24.28.1-2015-08

RAPORTI I AUDITIMIT
PËR PASQYRAT FINANCIARE TË KOMISIONIT KOSOVAR TË
KONKURRENCËS PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR
2015

Prishtinë, qershor 2016

Auditori i Përgjithshëm i Republikës së Kosovës është institucioni më i lartë i kontrollit ekonomik e financiar, i cili me Kushtetutën dhe ligjet e vendit gëzon pavarësi funksionale, financiare dhe operative. Zyra e Auditorit të Përgjithshëm kryen auditime të rregullsisë dhe të performancës dhe për punën e vet i jep llogari Kuvendit të Kosovës.

Misioni ynë është që të kontribuojmë në menaxhimin e shëndoshë financiar në administratën publike. Ne kryejmë auditime në përputhje me standardet e njohura ndërkombëtare të auditimit në sektorin publik si dhe me praktikatat e mira evropiane.

Raportet e Zyrës së Auditorit të Përgjithshëm promovojnë drejtpërsëdrejti llogaridhënien pasi që ato ofrojnë bazë të qëndrueshme për t'u kërkuar llogari menaxherëve të çdo organizate buxhetore. Në këtë mënyrë ne po rrisim besimin në shpenzimin e fondeve publike dhe po luajmë një rol aktiv në sigurimin e interesit të taksapaguesve dhe të palëve tjera të interesit në rritjen e përgjegjësisë publike.

Auditori i Përgjithshëm ka vendosur në lidhje me opinionin e auditimit dhe raportin mbi Pasqyrat Vjetore Financiare të Komisionit Kosovar të Konkurrencës, në konsultim me Ndhimës Auditorin e Përgjithshëm Ibrahim Gjylderen, i cili e ka mbikëqyrur auditimin.

Raporti dhe opinionin i lëshuar janë rezultat i auditimit të kryer nën menaxhimin e Drejtorit të Auditimit, Vlora Mehmeti, i mbështetur nga Udhëheqësja e ekipit, Arvita Zyferi dhe anëtarës së ekipit Albesa Tolaj.

TABELA E PËRMBAJTJES

Përmbledhje e përgjithshme	4
1 Pasqyrat vjetore financiare dhe obligimet e tjera për raportimin e jashtëm	6
2 Qeverisja.....	9
3 Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli.....	15
Shtojca I: Qasja dhe metodologjia e auditimit	19
Shtojca II: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZAP	20
Shtojca III: Rekomandimet e vitit paraprak	23

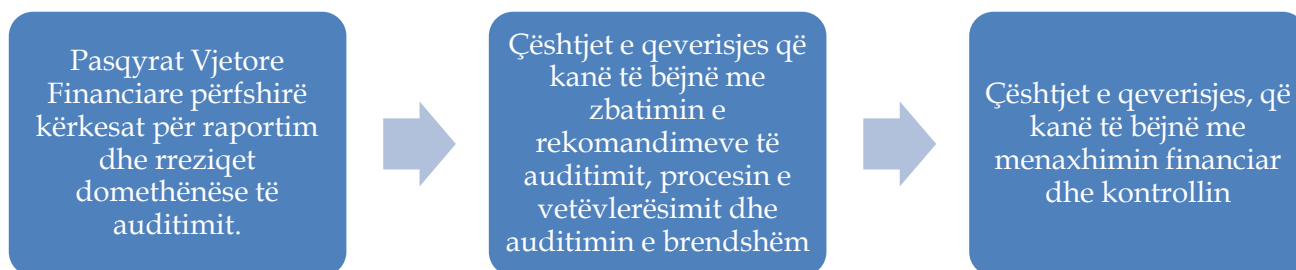
Përmbledhje e përgjithshme

Hyrje

Ky raport përmbledh çështjet kryesore që dalin nga auditimi ynë i Pasqyrave Vjetore Financiare të Komisionit Kosovar të Konkurrencës për vitin 2015 – i cili e përcakton Opinionin e dhënë nga Auditori i Përgjithshëm. Falënderoj Sekretarin e Përgjithshëm dhe stafin e tij për ndihmën e tyre gjatë procesit të auditimit.

Ekzaminimi i pasqyrave financiare për vitin 2015 u ndërmor në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA) të sektorit publik. Qasja jonë ka përfshirë testet dhe procedurat, të cilat ne menduam se ishin të nevojshme për të arritur në një opinion lidhur me pasqyrat financiare. Qasja e ndërmarrë është paraqitur në Memon e Planifikimit të Auditimit, e datës 23/11/2015.

Auditimi ynë është fokusuar në (është dhënë në hollësi në Shtojcën I):

Niveli i punës së kryer nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm për të përfunduar auditimin për vitin 2015 pasqyron drejtpërdrejt cilësinë e kontrollit të brendshëm të zbatuar nga menaxhmenti.

Opinion

Shtojca II shpjegon llojet e ndryshme të opinionëve të aplikuar nga ana e Zyrës së Auditorit të Përgjithshëm.

Opinionin e Auditorit të Përgjithshëm është:

Opinion i pamodifikuar

Pasqyrat Vjetore Financiare prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale. Formulimi i plotë i fjalëve është dhënë në hollësi në Pjesën 1.2 të këtij raporti.

Konkluzioni i përgjithshëm

Konkluzionet dhe rekomandimet tona kryesore janë:

Përgjigja e Sekretarit të Përgjithshëm - auditimi 2015

Sekretari i Përgjithshëm i Komisionit Kosovar të Konkurrencës ka marrë në konsideratë dhe është pajtuar me të gjeturat e detajuara dhe konkluzionet e auditimit, si dhe është zotuar se do ti adresoj rekomandimet e dhëna.

1 Pasqyrat vjetore financiare dhe obligimet e tjera për raportimin e jashtëm

1.1 Hyrje

Rishikimi ynë i Pasqyrave Vjetore Financiare (PVF-ve) merr parasysh pajtueshmërinë me kornizën raportuese si dhe cilësinë dhe saktësinë e informacionit të prezantuar në PVF. Ne gjithashtu e marrim parasysh deklaratën e bërë nga Zyrtari Kryesor Administrativ (ZKA) dhe Zyrtari Kryesor Financiar (ZKF), kur draft PVF-të të dorëzohen në Qeveri.

Deklarata për prezantimin e PVF-ve përfshin një numër të pohimeve në lidhje me pajtueshmërinë me kornizën raportuese si dhe cilësinë e informacionit në kuadër të PVF-ve. Këto pohime kanë për qëllim t'i ofrojnë Qeverisë sigurinë se të gjitha informatat relevante u janë ofruar për të siguruar se mund të ndërmerret një auditim gjithëpërfshirës.

1.2 Opinioni i Auditimit

Opinioni i pamodifikuar

Ne kemi audituar pasqyrat vjetore financiare të Komisionit Kosovar të Konkurrencës për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2015, të cilat përfshijnë pasqyrën e pranimeve dhe të pagesave në para të gatshme, pasqyrën e krahasimit të shumave buxhetore dhe aktuale, shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare si dhe shpalosjet.

Sipas mendimit tonë Pasqyrat Vjetore Financiare prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale të pranimeve dhe pagesave, si dhe të buxhetit të realizuar të Komisionit Kosovar të Konkurrencës për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2015, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik (të kontabilitetit në para të gatshme), Ligjit nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë (me plotësime dhe ndryshime) dhe Rregullën financiare të MF, nr. 03/2013 për pasqyrat financiare të organizatave buxhetore.

Baza për Opinionin

Ne kemi kryer auditimin në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Sipas këtyre standardeve, përgjegjësitë tona janë përshkruar më poshtë tek pjesa Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare. Sipas kërkesave etike, të cilat janë relevante për auditimin tonë të pasqyrave financiare të organizatave Buxhetore në Kosovë, ZAP është i pavarur nga Komisioni Kosovar i Konkurrencës dhe përgjegjësitë tjera etike janë përmbushur në pajtim me këto kërkesa. Ne besojmë se dëshmitë e auditimit që kemi marrë janë të mjaftueshme dhe të duhura për sigurimin e bazës për opinionin tonë.

Përgjegjësia e Menaxhmentit dhe personave përgjegjës për Qeverisje dhe Pasqyrat Vjetore Financiare

Sekretari i Përgjithshëm i Komisionit Kosovar të Konkurrencës është përgjegjës për përgatitjen dhe prezantimin e drejtë të pasqyrave financiare sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik - Raportimi Financiar bazuar në Kontabilitetin e Parasë së Gatshme të modifikuar si dhe është përgjegjës për kontrole të brendshme të tilla të cilat menaxhmenti i përcakton si të nevojshme për të mundësuar përgatitjen e pasqyrave financiare pa keqdeklarim materiale të shkaktuara qoftë nga mashtrimi apo gabimi. Kjo përfshin zbatimin e Ligjit nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë (me plotësime dhe ndryshime).

Sekretari i Përgjithshëm është përgjegjës për të siguruar mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Institucionit.

Përgjegjësia e Auditorit të Përgjithshëm për auditimin e pasqyrave vjetore financiare

Përgjegjësia jonë është që ta shprehim një opinion për pasqyrat vjetore financiare në bazë të auditimit tonë. Ne e kemi kryer auditimin në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit. Këto standarde kërkojnë që ne t'i përmbahemi kërkesave etike dhe ta planifikojmë dhe ta kryejmë auditimin për të marrë siguri të arsyeshme për atë nëse pasqyrat financiare nuk kanë keqdeklarime materiale.

Objektivat tona janë që të marrim siguri të arsyeshme nëse pasqyrat vjetore financiare në tërësi nuk përmbajnë keqdeklarime materiale qoftë nga mashtrimi ose gabimi. Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë i sigurisë, por nuk garanton se një auditim që kryhet në pajtim me SNISA-t do të zbulojë gjithnjë një keqdeklarim material kur ajo ekziston. Keqdeklarimet mund të lindin nga mashtrimi ose gabimi dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose së bashku, ato mund të pritet që të ndikojnë vendimet e përdoruesve të marra mbi bazën e këtyre pasqyrave vjetore financiare.

Auditimi përfshinë kryerjen e procedurave për të marrë dëshmi auditimi rreth shumave dhe shpalosjeve në pasqyrat financiare. Procedurat e zgjedhura varen nga gjykimi i auditorit, duke përfshirë këtu edhe vlerësimin e rreziqeve nga keqdeklarimet materiale në pasqyrat financiare, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit. Në bërjen e këtyre vlerësimeve të rrezikut, auditori e konsideron kontrollin e brendshëm që është relevant në përgatitjen e pasqyrave financiare nga entiteti, në mënyrë që të dizajnojë procedura të auditimit që janë të përshtatshme për rrethanat e entitetit, por jo për qëllim të shprehjes së opinionit mbi efektivitetin e kontrollit të brendshëm të entitetit.

Auditimi e përfshinë edhe vlerësimin e përshtatshmërisë së politikave kontabël të përdorura dhe arsyeshmërinë e përlogaritjeve kontabël të bëra nga menaxhmenti, si dhe vlerësimin e prezantimit të pasqyrave financiare.

1.3 Pajtueshmëria me kërkesat për PVF dhe kërkesat tjera për raportim

KKK kërkohet të jetë në përputhje me kornizën e caktuar raportuese dhe kërkesat tjera për raportim. Ne kemi marrë parasysh:

- Kërkesat e LMFP-së nr. 03/L-048, i ndryshuar me Ligjin nr.03/L-221, Ligjin nr. 04/L-116 dhe Ligjin nr. 04/L-194;
- Pajtueshmërinë me Rregullën Financiare nr. 03/2013;
- Kërkesat e Ligjit të Buxhetit për vitin 2015;
- Raportet tremujore, duke përfshirë pasqyrat financiare nëntë mujore dhe vjetore;
- Raportet për borxhet e papaguara;
- Planin preliminar dhe final të prokurimit; dhe
- Planin e veprimit për adresimin e rekomandimeve të auditimit.

Në kontekst të PVF-ve, ne nuk kemi asnjë çështje për të ngritur në lidhje me këto. Çështjet e ngritura në memon tonë të auditimit të ndërmjetëm, të datës 12/11/2015, në lidhje me kornizën raportuese janë adresuar nga Menaxhmenti.

Në kontekst të kërkesave tjera për raportim të jashtëm, nuk kemi çështje për të ngritur.

Rekomandimet

Nuk kemi rekomandime lidhur me PVF-të.

2 Qeverisja

2.1 Hyrje

Aranzhimet efektive të qeverisjes janë thelbësore për KKK-në që të menaxhojë në mënyrë të suksesshme sfidat me të cilat përballet dhe të sigurojë ofrimin e shërbimeve më të mira në dobi të taksapaguesve dhe të shfrytëzuesve tjerë të shërbimeve.

Një mjet kyç në mbështetje të qeverisjes efektive është zbatimi i rekomandimeve të auditimit pasi kjo tregon se menaxhmenti është duke u munduar t'i zhvilloj proceset ekzistuese dhe kontrollat. Në mënyrë të ngjashme, lista kontrolluese e vetvlerësimit që plotësohet nga të gjitha organizatat buxhetore siguron një kornizë për zhvillimin e aranzhimeve të zgjeruara të qeverisjes. Është e rëndësishme që përgjigjet e dhëna nga një organizatë individuale buxhetore të jenë të mbështetura nga dëshmitë përkatëse. Prandaj, ne e kemi aplikuar një qasje konsistente në të gjitha auditimet për ta përcaktuar cilësinë e listave kontrolluese të plotësuara për vetvlerësim dhe për ta vlerësuar saktësinë e gjendjes së paraqitur mbi qeverisjen në Kosovë.

- Pjesa tjetër e rishikimit të aranzhimeve të qeverisjes e pasqyron një shqyrtim të: fushave të aranzhimeve të qeverisjes ku nevojiten përmirësime të rëndësishme dhe ku ne besojmë se rekomandimet tona mund të gjenerojnë përmirësime pozitive, duke e përfshirë edhe shqyrtimin e sistemit të Auditimit të Brendshëm. dhe
- fushave të menaxhimit financiar dhe kontrollit të identifikuar përmes punës sonë të auditimit, duke përfshirë punën specifike të drejtuar në çështjet e pajtueshmërisë në sistemet kyçe të shpenzimeve (këto fusha janë shqyrtuar në kapitullin 3 të këtij raporti).

2.2 Konkluzioni i përgjithshëm mbi qeverisjen

Ekziston një numër i dobësive të qeverisjes së KKK-së veçanërisht në lidhje me llogaridhënien, menaxhimin e rrezikut dhe cilësinë e raportimit menaxherial. Lista kontrolluese e vetvlerësimit, e plotësuar nga KKK, e pasqyron këtë situatë vetëm pjesërisht, me disa komente pozitive mbi ekzistimin e aranzhimeve ekzistuese që nuk bazohen në dëshmi. Aranzhimet tjera të cilat do ta mbështesnin zhvillimin e qeverisjes, si zhvillimi i strategjisë, menaxhimi i rreziqeve të organizatës si dhe llogaridhënia adekuate, nuk janë të vendosura.

Megjithatë, krahasuar me vitin e kaluar, KKK ka shënuar progres në aranzhimet e qeverisjes së mirë. Një pjesë e konsiderueshme e rekomandimeve të AP-së janë implementuar apo ishin në proces të implementimit. Gjithashtu, gjatë vitit 2015 KKK, kishte hartuar një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve të auditimit të brendshëm i cili përfshinte veprimet e nevojshme, kohën e duhur, si dhe zyrtarët përgjegjës për implementim.

2.3 Rekomandimet e vitit paraprak

Raporti ynë i auditimit për PVF-të të vitit 2014 të KKK-së ka rezultuar me 10 rekomandime kryesore. KKK kishte përgatitur një plan veprimi ku paraqitet mënyra se si do të implementohen të gjitha rekomandimet.

Deri në fund të auditimit tonë për vitin 2015, pesë (5) rekomandime ishin implementuar, tri (3) janë adresuar mirëpo ende nuk ishin implementuar dhe dy (2) nuk ishin adresuar ende. Për një përshkrim më të plotë të rekomandimeve dhe mënyrës se si janë adresuar ato, shihni Shtojcën III.

Çështja 1 -Implementimi i rekomandimeve nga viti paraprak - Prioritet i lartë

- E gjetura** Pjesa më e madhe e rekomandimeve të vitit të kaluar janë implementuar plotësisht dhe disa prej tyre janë adresuar mirëpo ende nuk janë implementuar. Megjithatë, mbeten ende dy rekomandime të cilat përsëriten nga viti në vit. Kjo për shkak se KKK nuk ndjek një proces formal të monitorimit për të siguruar implementimin e të gjitha rekomandimeve të AP-së.
- Rreziku** Dobësitë e vazhdueshme të kontrolleve të menaxhmentit dhe kontrolleve tjera në sistemet financiare kanë rezultuar në mangësi të njëjta në aranzhimet ekzistuese të raportimit menaxherial dhe në fushën e pasurisë..
- Rekomandimi 1** Sekretari i Përgjithshëm duhet të sigurojë që është zbatuar plani i veprimit, i rishikuar, i cili i përcakton saktë afatet kohore për implemtimin e rekomandimeve të bëra nga AP, me stafin përgjegjës të identifikuar, duke u fokusuar fillimisht në fushat më të rëndësishme.

2.4 Lista kontrolluese e vetvlerësimit të MFK-së

Ministria e Financave ka hartuar një listë të detajuar të vetvlerësimit për organizatat buxhetore për të mbështetur aranzhimet efektive të qeverisjes. Për të gjitha auditimet e ndërmarra, ne kemi testuar cilësinë e pyetësorëve të vetvlerësimit të MFK-së të dorëzuara në Ministri, duke vlerësuar nga një pyetje kyçe në secilën komponentë të listës kontrolluese. Ne kemi përmbledhur të gjeturat tona për KKK më poshtë dhe përmbledhja e punës sonë në të gjitha auditimet do të konsolidohet në Raportin tonë Vjetor të Auditimit. Kjo nuk ka për qëllim të japë koment për cilësinë e tërë pyetësorit të dorëzuar të vetvlerësimit por do ta japë gjendjen për një numër të pyetjeve kyçe për ti mbështetur përpjekjet e Ministrisë së Financave në rritjen e efektivitetit të procesit dhe në zhvillimin e sistemit të MFK-së në tërësi.

Çështja 2 - Lista kontrolluese e vetvlerësimit - Prioritet i lartë

E gjetura Si pjesë e auditimit tonë, i kemi shqyrtuar gjashtë pyetje kyçe të pyetësorit të vetvlerësimit në lidhje me pesë komponente. Për pyetjet e shqyrtuara kemi gjetur se:

1. Procedurat e duhura për menaxhim të rrezikut nuk janë vendosur dhe kjo është trajtuar në hollësi në nënkapitullin 2.5.2;
2. Proceset efektive të monitorimit si dhe strategjia gjithëpërfshirëse e zhvillimit (përfshirë ndërlidhjen me palët e interesit si dhe sigurimin e strategjisë me kosto të plotë) nuk janë të vendosura nga KKK, ndërkohë që në pyetësorin e vetvlerësimit është pohuar se këto dokumente janë përpiluar. Çështjet e monitorimit po ashtu janë shqyrtuar më hollësisht në nënkapitullin 2.5.3;

Veprimi i ndërmarrë për adresimin e çështjeve të identifikuara nga vetvlerësimi i vitit 2014 është i limituar. Kjo situatë ka ndodhur për shkak të mungesës së qartësisë brenda KKK-së që ka të bëjë me rëndësinë e kësaj liste kontrolluese dhe me atë se kush është zyrtari përgjegjës që i përdorë këto mekanizma për t'i mbështetur përmirësimet operative.

Rreziku Aranzhimet e dobëta të qeverisjes i dobësojnë proceset strategjike dhe operative dhe e zvogëlojnë cilësinë e shërbimeve të ofruara për qytetarët përmes aktiviteteve joefikase dhe joefektive.

Rekomandimi 2 Sekretari i Përgjithshëm duhet të sigurojë se është zbatuar një rishikim për plotësimin e listës kontrolluese të vetvlerësimit dhe që është bërë adresimi i fushave me dobësi në mënyrë pro aktivë. Duhet të aplikohet një mekanizëm i rishikuar për ta konfirmuar saktësinë e listës kontrolluese si dhe për të siguruar dokumentacionin mbështetës.

2.5 Rishikimet specifike të qeverisjes

Puna jonë në fusha të veçanta të aranzhimeve të qeverisjes është bazuar përmes planifikimit të auditimit, duke marrë parasysh kontekstin brenda të cilit KKK operon dhe sfidat me të cilat përballet.

2.5.1 Vlerësimi i rrezikut

Të gjitha organizatat buxhetore pritet të zbatojnë vlerësimin e rrezikut. Udhëzimet e përcaktuara në komponenten e 2-të të pyetësorit të vetvlerësimit kërkojnë që regjistri i rrezikut të jetë i kompletuar për të mbështetur menaxhimin efektiv operacional dhe strategjik. Po ashtu, dispozitat e LMFP-së si dhe Rregulla Financiare e Thesarit nr. 01-2010 përcaktojnë që ZKA është përgjegjës për zbatimin e aranzhimeve, procedurave dhe sistemeve për të siguruar përmbushjen e objektivave kyçe të organizatës dhe për të identifikuar rreziqet drejt arritjes së këtyre objektivave, si dhe për të ndërmarrë hapa për të menaxhuar ato rreziqe.

Çështja 3 - Moszbatimi i kërkesave për Menaxhimin e rrezikut-Prioritet i lartë

- E gjetura** Pyetësi i vetvlerësimit i plotësuar nga KKK ka vërtetuar se sistemet e kërkuara të menaxhimit të rrezikut nuk ishin ende funksionale. Kjo është ndikuar në masë të madhe edhe nga mungesa e bordit të drejtorëve. Veç kësaj, KKK është duke u përballur me vështirësi në kryerjen e përgjegjësive dhe në arritjen e objektivave organizative. Kjo ngase vendimet lidhur me inspektimet e tregut hynë në kuadër të përgjegjësive ekskluzive të bordit.
- Rreziku** Mungesa e menaxhimit efektiv të rrezikut do të zvogëlojë cilësinë e shërbimit ndaj qytetarëve pasi çështjet e brendshme dhe të jashtme që ndikojnë në këtë nuk adresohen në kohën e duhur. Kjo për shkak se veprimet pro aktivë të nevojshme për të parandaluar ose evituar ndikimin e çështjeve të tilla nuk do të ndërmerren në mënyrë të planifikuar dhe sistematike.
- Rekomandimi 3** Sekretari i Përgjithshëm duhet të sigurojë se është deleguar përgjegjësia e drejtpërdrejtë për menaxhimin e rrezikut tek një drejtor përkatës dhe të sigurojë raportim mujor për zbatimin e kërkesave në këtë fushë dhe për rreziqet që janë duke u menaxhuar.

2.5.2 Raportimi Menaxherial

Menaxhmenti ka zbatuar një sërë kontrollesh të brendshme për të siguruar se sistemet financiare funksionojnë siç duhet. Është e rëndësishme që ato të përfshijnë raportimin e duhur tek menaxhmenti për të mundësuar një përgjigje efektive dhe me kohë ndaj problemeve operative të identifikuara.

Çështja 4 – Dobësi në kontrollet menaxheriale të nivelit të lartë -Prioritet i lartë

- E gjetura** Menaxhmenti i KKK-së nuk mban takime të rregullta me zyrtarët në zinxhirin llogaridhënës, së paku mbajtja e takimeve nuk është dokumentuar në formën e një procesverbali ose në formën e raporteve. Po ashtu, mungon edhe raportimi me shkrim i dokumentuar nga zyrtarët për buxhet dhe financa dhe burime njerëzore. Këto kanë ndikuar që kontrollet të jenë jo efektive në veçanti në fushën e pasurisë dhe të pagesave.
- Rreziku** Mos mbajtja e takimeve të rregullta, mungesa e dokumentimit të raportimit si dhe mos identifikimi i rreziqeve mund të rezultojë në zvogëlimin e aftësisë së menaxhmentit për të reaguar me kohë ndaj sfidave, si dhe në mos përmbushjen e objektivave të organizatës me kohë.
- Rekomandimi 4** Sekretari i Përgjithshëm duhet të shqyrtojë aranzhimet ekzistuese të raportimit për të siguruar që mangësitë identifikohen, dokumentohen dhe raportohen me kohë me qëllim të evitimit të tyre.

2.6 Sistemi i auditimit të brendshëm

Në bazë të kërkesave të parapara me Udhëzimin Administrativ (UA). nr.23/2009 për themelimin e Njesisë së Auditimit të Brendshëm, KKK nuk i plotëson kushtet për themelimin e NjAB-së. Ky UA rregullon themelimin e funksionit të auditimit të brendshëm për ato institucione që nuk i plotësojnë kriteret në fjalë. Për vitin 2015, Ministria e Financave kishte kryer auditimin e shpenzimeve në përgjithësi dhe kontrollet e vendosura nga KKK për realizimin e misionit dhe objektivave të parapara me legjislacionin në fuqi. KKK kishte përgatitur një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve të AB dhe deri në fund të vitit 2015 vetëm një pjesë e këtyre rekomandimeve ishin adresuar.

Çështja 5- Implementimi i pjesërishtëm i rekomandimeve të AB- Prioritet i mesëm

- E gjetura** Edhe pse KKK kishte përgatitur një plan të veprimit ku ishin vendosur afatet kohore për implementimin e rekomandimeve të NjAB-së, 2 nga 3 rekomandimet e dhëna nuk ishin implementuar ende. Njëri nga dy rekomandimet kishte të bënte me inventarizimin e pasurisë e cila edhe këtë vit nuk është zbatuar. Përderisa, tjetri ndërlidhet me formimin e bordit të Komisionit. Implementimi i këtij rekomandimi nuk varet nga menaxhmenti i KKK-së duke ditur se anëtarët e bordit emërohen nga Kuvendi.
- Rreziku** Mos adresimi i rekomandimit të auditorit të brendshëm ka ndikuar që pasuria jo financiare të mos inventarizohet as në vitin 2015. Për më shumë rreth kësaj çështjeje referoju kapitullit 3.5 të këtij raporti.
- Rekomandimi 5** Sekretari i Përgjithshëm duhet të siguroj implementimin e rekomandimit të auditimit të brendshëm për inventarizim të pasurisë jo financiare. Ndërsa, sa i përket rekomandimit tjetër për formimin e bordit, ti drejtohet organit vendimmarrës me kërkesë për emërimin sa më të shpejtë të anëtarëve duke i sjellë në vëmendjen e tyre pasojat nga mungesa e bordit.

3 Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli

3.1 Hyrje

Puna jonë për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin (MFK) jashtë fushave të Qeverisjes të përmendura në kapitullin dy, pasqyron punën e detajuar të ndërmarrë për sistemet e shpenzimeve. Si pjesë e kësaj ne konsiderojmë menaxhimin e buxhetit, çështjet e prokurimit, pasuritë dhe detyrimet.

3.2 Konkluzioni për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin

Sa i përket fushave që lidhen me menaxhimin financiar dhe kontrollin, planifikimi dhe realizimi i buxhetit kanë shënuar progres në raport me vitet paraprake, ndërsa menaxhimi i pasurisë dhe i shpenzimeve pa prokurim kërkojnë përmirësim të mëtejshëm për të siguruar zbatimin e plotë të legjislacionit përkatës.

3.3 Planifikimi dhe Realizimi i Buxhetit

Ne i kemi shqyrtuar burimet e fondeve buxhetore për KKK-në shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike. Kjo është paraqitur në tabelat e mëposhtme:

Tabela 1. Burimet e fondeve buxhetore - realizimi ndaj buxhetit (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final ¹	2015 Realizimi	2014 Realizimi	2013 Realizimi
Burimet e Fondeve:	224,810	134,525	125,979	147,477	187,471
Granti i Qeverisë -Buxheti	224,810	134,525	125,979	147,477	187,471

Në vitin 2015, KKK ka realizuar 94% të buxhet final ose 125,979€ me një përmirësim prej 20% krahasuar me vitin 2014. Si rezultat i shkurtimeve buxhetore, buxheti final është më i ulët se buxheti fillestar për 90,285€. Zvogëlimet e buxhetit janë bërë pas mbylljes së afatit të pagesave në dhjetor 2015 ku Ministria e Financave ka tërhequr të gjitha mjetet e pa shpenzuara nga linjat buxhetore të KKK-së.

¹ Buxheti Final - buxheti i aprovuar nga Kuvendi i përshtatur më pas nga Ministria e Financave

Tabela 2. Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike- realizimi ndaj buxhetit (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2015 Realizimi	2014 Realizimi	2013 Realizimi
Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike:	224,810	134,525	125,979	147,477	187,471
Pagat dhe Mëditjet	160,104	97,902	97,902	100,587	107,038
Mallrat dhe Shërbimet	59,861	34,762	26,378	44,897	77,985
Shërbimet komunale	4,845	1,862	1,700	1,992	2,448

Buxheti fillestar i KKK-së për secilën kategori përfshinte buxhetin për shpenzimet e anëtarëve të bordit i cili është pritur të formohet nga Kuvendi gjatë vitit 2015. Deri në fund të vitit 2015, Kuvendi nuk e kishte themeluar Bordin e KKK-së. Si rezultat, edhe buxheti për mallra dhe shërbime ishte realizuar vetëm 76%. Andaj suficiti buxhetor është rrjedhojë e mos emërimit të anëtarëve të bordit të KKK-së.

Rekomandimi

Nuk kemi rekomandime për këtë fushë.

3.4 Prokurimi

Rregullat e Prokurimit synojnë të sigurojnë se fondet publike përdoren në mënyrë transparente dhe efikase për të arritur vlerën për para. Korniza ligjore përcakton qartë të drejtat, detyrat dhe përgjegjësitë e të gjitha palëve të përfshira në menaxhimin e prokurimit. Kjo përfshin kërkesën për të ulur rrezikun e mos përfundimit të kontratave dhe të ekzekutimit e tyre të dobët. Testimet tona kanë treguar se kontrollet në këtë fushë janë të forta.

Rekomandimi

Nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

3.5 Shpenzimet jo përmes prokurimit

Ne kemi testuar gjithashtu shpenzimet për të cilat nuk kërkohet aplikimi i procedurave të prokurimit siç janë mëditjet për udhëtime zyrtare, shpenzimet e telefonisë mobile, komunalit. Kontrollat rreth këtyre shpenzimeve kanë funksionuar në përjashtim të çështjes ku një faturë në vlerë €120 ishte paguar 2 muaj me vonesë. Megjithatë ky ishte rast i izoluar dhe gjatë vitit nuk kishte pasur më raste të tilla.

Rekomandimi

Nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

3.5.1 Kompensimet (pagat dhe mëditjet)

Pagat dhe Mëditjet paguhen përmes një sistemi të centralizuar. Nga mostrat e testuara kemi konstatuar se dosjet e të punësuarve janë mbajtur dhe azhurnuar rregullisht nga zyra e personelit, varësisht prej ndryshimeve të ndodhura të stafit të punësuar.

Nga testimet e transaksioneve sipas listës së pagave kemi vërejtur se sektori i financave është njoftuar rregullisht dhe me kohë lidhur me ndryshimet në paga dhe mëditje. Të gjitha ndryshimet e ndodhura janë bërë me vendimet përkatëse.

Rekomandimet

Nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

3.6 Pasuritë dhe detyrimet

3.6.1 Pasuritë kapitale dhe jo-kapitale

Pasuria e KKK-së mirëmbahet përmes softuerit e-pasuria. Zyrtari i pasurisë bënë regjistrimin e pasurive mbi 1000€ në SIMFK ndërsa në e-pasuri regjistron vetëm vlerat jokapitale. Vlera e pasurive kapitale për vitin 2015 ishte €13,076, ndërsa pasuria jo-kapitale ishte në vlerë prej €9,529.

Çështja 6 – Mos-inventarizimi i pasurisë- Prioritet i lartë

- E gjetura** Sipas rregullës së thesarit nr. 02/2013 neni 18, çdo organizatë buxhetore obligohet të bëjë inventarizimin e pasurisë. KKK nuk ka bërë inventarizimin e pasurisë së saj për vitin 2015. Kjo sipas zyrtarëve përgjegjës ka ndodhur për shkak të vështirësive gjatë procesit të akomodimit të përkohshëm në zyrat e reja.
- Rreziku** Në mungesë të inventarizimit menaxhmenti i KKK-së mund të mos ketë informata të plota për sasinë, gjendjen dhe vlerën e pasurive. Kjo pastaj mund të ndikoj në cilësinë e vendimmarrjes rreth pasurive si dhe në mbikëqyrjen dhe në raportimin e tyre.
- Rekomandimi 6** Sekretari i Përgjithshëm duhet të sigurojë se kryhet inventarizimi i pasurisë çdo fund vit, për të qenë në dijeni të gjendjes së pasurisë të cilën e zotëron KKK-ja.

3.6.2 Trajtimi i borxheve

KKK në fund të vitit 2015 nuk kishte asnjë obligim për të raportuar. Të gjitha faturat e pranuar ish-in paguar deri më 31 Dhjetor 2015.

Rekomandimet

Nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

Shtojca I: Qasja dhe metodologjia e auditimit

Përgjegjësitë e Auditorit dhe të atyre të ngarkuar me qeverisje janë dhënë në hollësi në Opinionin e përcaktuar në kapitullin 1.2 të këtij raporti.

Derisa rezultat kyç i punës sonë është opinionin e auditimit, ky raport pasqyron tërësinë e punës sonë me fokus të veçantë edhe në Çështjet e Qeverisjes përfshirë Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin. Kjo e fundit mbështetet në programin tonë të gjerë të auditimit të pajtueshmërisë të bazuar në rrezik.

Përmbledhja e përgjithshme ka për qëllim t'i nxjerrë në pah gjetjet kryesore të auditimit dhe veprimet kyçe për të cilat Sekretari i Përgjithshëm duhet të sigurojë se janë ndërmarrë për t'i adresuar dobësitë e identifikuar të menaxhimit/të kontrollit.

Raporti i detajuar ofron një përmbledhje të gjerë të të gjeturave tona të auditimit me theks të veçantë në përcaktimin e shkakut të të gjeturave të auditimit dhe në dhënien e rekomandimeve të përshtatshme për t'i adresuar ato. Për të qenë më i plotë, ne kemi përfshirë çështjet e identifikuar gjatë auditimit të ndërmjetëm aty ku ato kanë mbetur relevante. Të gjeturat tona janë definuar si:

Të prioritetit të lartë – Çështjet të cilat nëse nuk adresohen mund të rezultojnë në dobësi materiale në kontrollin e brendshëm dhe ku veprimi i marrë do të ofrojë mundësinë për përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të kontrolleve të brendshme; dhe

Të prioritetit të mesëm - Çështje të cilat mund të mos rezultojnë në dobësi materiale, por ku veprimi i marrë gjithashtu do të ofrojë mundësinë për përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të kontrolleve të brendshme.

Të gjeturat që konsiderohen me prioritet të ulët do t'i raportohen veçmas stafit të financave.

Procedurat tona kanë përfshirë rishikimin e kontrolleve të brendshme, të sistemeve të kontabilitetit, teste të ndërlidhura substanciale si dhe aranzhimet e ndërlidhura të qeverisjes deri në atë masë sa që konsiderohet e nevojshme për kryerjen efektive të auditimit. Të gjeturat e auditimit nuk duhet të konsiderohen sikur përfaqësojnë një pasqyrë gjithëpërfshirëse të të gjitha dobësive që mund të ekzistojnë, apo edhe të gjitha përmirësimeve që mund të bëhen në sistemet dhe procedurat që kanë operuar.

Shtojca II: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZAP

(e shkëputur nga ISSAI 200)

Forma e opinionit

147. Auditori duhet të japë një **opinion të pa-modifikuar** nëse arrin në përfundimin se pasqyrat financiare janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, në pajtim me kornizën e zbatueshme financiare.

Nëse auditori, bazuar mbi dëshmitë e marra të auditimit, arrin në përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi përmbajnë keqdeklarim materiale ose nuk arrin të marrë dëshmi të mjaftueshme auditimi për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë keqdeklarim materiale, atëherë ai duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit sipas pjesës që flet për 'Përcaktimin e llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit'.

148. Nëse pasqyrat financiare të përgatitura sipas kërkesave të një kornize për prezantim të drejtë nuk arrijnë të japin një paraqitje të drejtë, auditori duhet të diskutojë çështjen me menaxhmentin dhe, varësisht nga kërkesat e kornizës së zbatueshme për raportim financiar dhe nga mënyra se si zgjidhet çështja, të përcaktojë nëse është e nevojshme të modifikojë opinionin e auditimit.

Modifikimet që i bëhen opinionit në raportin e auditorit

151. Auditori duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit në rast se, duke u bazuar në dëshmitë e marra të auditimit, arrin në përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi përmbajnë gabime materiale, ose në qoftë se auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë keqdeklarime materiale. Auditorët mund të japin tre lloje opinionesh të modifikuara: opinion të kualifikuar, opinion të kundërt dhe mohim të opinionit.

Përcaktimi i llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit

152. Vendimi se cili lloj i opinionit të modifikuar është i përshtatshëm varet nga:

- Natyra e çështjes që i jep shkas modifikimit – d.m.th nëse pasqyrat financiare përmbajnë keqdeklarim materiale ose, në rast se ishte e pamundur për të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, mund të përmbajnë keqdeklarim materiale; dhe
- Gjykimi i auditorit rreth përhapjes së efekteve ose efekteve të mundshme që çështja ka në pasqyrat financiare.

153. Auditori duhet të japë një **opinion të kualifikuar nëse**: (1) pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se keqdeklarim të, ose individualisht ose së bashku, janë materiale por nuk janë përhapur në pasqyrat financiare, ose (2) nëse auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, por arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi pasqyrat financiare kanë mundur të jenë materiale por jo të përhapura.

154. Auditori duhet të japë një **opinion të kundërt nëse**, pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se keqdeklarim të, ose individualisht ose së bashku, janë edhe materiale edhe të përhapura në pasqyrat financiare.

155. Auditori duhet të japë **mohim të opinionit nëse**, pasi nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, auditori arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi pasqyrat financiare kanë mundur të jenë edhe materiale edhe të përhapura. Nëse, pas pranimit të angazhimit, auditori bëhet i vetëdijshëm se menaxhmenti ka imponuar një kufizim të fushëveprimit të auditimit, për të cilin auditori konsideron se mund të rezultojë në nevojën për të shprehur një opinion të kualifikuar ose mohim opinionit mbi pasqyrat financiare, auditori duhet të kërkojë nga menaxhmenti ta heqë atë kufizimin.

Nëse auditori jep një opinion të modifikuar, ai duhet të modifikojë edhe titullin për të korresponduar me llojin e opinionit i shprehur. ISSAI 1705 jep udhëzime shtesë rreth gjuhës specifike që duhet përdorur kur jepet një opinion dhe për të përshkruar përgjegjësinë e auditorit. Ajo gjithashtu përfshin shembuj ilustrues të raporteve.

Paragrafët e Theksimit të Çështjes dhe paragrafët e Çështjeve të Tjera në raportin e auditorit

157. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për të tërhequr vëmendjen e përdoruesve në një çështje të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila është sa e rëndësishme aq edhe thelbësore që ata të kuptojnë pasqyrat financiare, por ka prova të mjaftueshme e të përshtatshme se çështja nuk përmban keqdeklarim materiale në pasqyrat financiare, auditori duhet të përfshijë një paragrafi të Theksimit të Çështjes në raportin e tij. Paragrafët për Theksimin e Çështjes duhet t'i referohen vetëm informacionit të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare.

158. Një paragraf i Theksimit të Çështjes duhet:

- Të përfshihet menjëherë pas opinionit;
- Të ketë titullin 'Theksim i Çështjes' ose ndonjë titull tjetër të përshtatshëm;
- Të përmbajë një referencë të qartë ndaj çështjes që theksohet dhe të tregojë se në ç' pjesë të pasqyrave financiare mund të gjenden shpalosjet relevante që e përshkruajnë plotësisht çështjen;
- Të tregojë se opinionit i auditimit nuk është modifikuar për sa i përket çështjes të theksuar.

159. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për ta komunikuar një çështje, përveç atyre që janë paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila, në gjykimin e auditorit, është e rëndësishme për përdoruesit në mënyrë që ta kuptojnë auditimin, përgjegjësitë e auditorit apo raportin e auditimit, dhe me kusht që kjo nuk është e ndaluar me ligj ose rregullore, duhet të përpilohet një paragraf me titullin "Çështje Të Tjetra", apo ndonjë titull tjetër të përshtatshëm. Ky paragraf duhet të paraqitet menjëherë pas opinionit dhe pas çdo paragrafi të Theksimit të Çështjes.

Shtojca III: Rekomandimet e vitit paraprak

Komponenti i Auditimit	Rekomandimet e dhëna	Të implemetuara	Të adresuara por jo te implemetuara	Të pa adresuara
2. Pasqyrat Financiare	Sekretari i Përgjithshëm duhet të analizojë arsyet për mos shpalosjen e pasurive nën 1,000€ në PVF 2014 dhe të identifikojë veprimin e duhur për ti adresuar këto dobësi të kontrolleve në mënyrë që të mundësojë një prezantim të drejtë dhe të vërtetë të pasurive në PVF-të 2015.	Po		
2. Pajtueshmëria me PVF	Sekretari i Përgjithshëm duhet të siguroj që të gjitha faturat e pranuar protokollohen. Po ashtu, faturat e pranuar dhe të papaguara raportohen në baza mujore në Ministrinë e Financave sipas rregullës financiare 02/2013 për raportimin e obligimeve të papaguara.	Po		
3. Rekomandimet e vitit paraprak	Sekretari i Përgjithshëm duhet të zbatojë një proces efektiv për monitorimin e adresimit të rekomandimeve të AP-së, i cili përcakton kohën e synuar dhe zyrtarët përgjegjës për adresimin e rekomandimeve.		Është adresuar, mirëpo nuk është implementuar plotësisht pasi që disa rekomandime janë përsëritur nga viti paraprak.	
Qeverisja	Sekretari i Përgjithshëm duhet të shqyrtojë aranzhimet ekzistuese të raportimit për të siguruar që mangësitë identifikohen dhe raportohen me kohë me qëllim të evitimit të tyre.			Nuk është adresuar.

Shpenzimet	Sekretari i Përgjithshëm duhet të siguroj se ka kryer një rishikim të brendshëm për të përcaktuar se pse kërkesat e prokurimit për telefoni mobile nuk janë aplikuar dhe po ashtu të ushtrojë më shumë kontrolle për të siguruar se të gjitha faturat paguhen me kohë.		Është adresuar por prapë kemi hasur në një rast ku ka pasur vonesë në pagesë.	
Shpenzimet jo përmes prokurimit	Sekretari i Përgjithshëm duhet të siguroj që ka forcuar kontrollet gjatë aprovimit të udhëtimeve zyrtare duke shqyrtuar me kujdes nevojën për pjesëmarrje të stafit, në mënyrë që kostoja e pjesëmarrjes të jetë ekuivalent me përfitimet.	Po		
Pagat dhe medijtjet	Sekretari i Përgjithshëm duhet të siguroj që me rastin e avancimit respekton procedurat e përcaktuara me rregulloren nr. 21/2012 për avancimin në karrierë të nëpunësve civil.	Po		
Pasuritë	Sekretari i Përgjithshëm duhet të sigurojë se kryhet inventarizimi i pasurisë çdo fund vit, për të qenë në dijeni të gjendjes së pasurisë të cilën e zotëron KKK-ja.			Nuk është adresuar.
Menaxhimi i automjeteve	Sekretari i Përgjithshëm duhet të siguroj që automjetet zyrtare janë menaxhuar në përputhje me udhëzimin administrativ.	Po		
Auditimi i brendshëm	Sekretari i Përgjithshëm ka trajtuar me kujdes çështjet e paraqitura në raportin e auditimit të DAB-së me qëllim të ngritjes së kontrolleve të brendshme.		Është adresuar pasi që KKK këtë vit ka përgatitur një plan të veprimit por nuk i ka adresuar të gjitha rekomandimet e AB.	